

Plenum

Torsdag 10.11.2016 kl. 16.00—21.26

4. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om vuxenutbildningsstöd, lagen om Utbildningsfonden och 1 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

Regeringens proposition RP 153/2016 rd

Utskottets betänkande AjUB 6/2016 rd

Andra behandlingen

Förste vice talman Mauri Pekkarinen: Ärende 4 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslagen kan nu antas eller förkastas.

Debatt

17.02 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Kilpailukyky-sopimus on erinomainen osoitus siitä, että Suomessa pystytään sopimaan ja tekemään myös isoja ratkaisuja keskitetysti yhdessä sopien. Voisi sanoa, että tämäntyyppinen ratkaisu on Suomessa ainutlaatuinen, mutta ei maailmastakaan varmasti montaa vastaavaa esimerkkiä löydy, missä näin laajasti yhdessä sopien, keskitetysti sopien pystytään tekemään ratkaisuja oman maan kilpailukyvyyn vahvistamiseksi ja parantamiseksi.

Siitä on kyse myös tässä tänään käsitellyssä olevassa esityksessä, jolla toteutetaan kilpailukyky-sopimuksen säästöt aikuiskoulutustuessa. Työ- ja tasa-arvovaliokunta on asiaa käsitellyt, ja he toteavat, että nämä esitetyt muutokset ovat parempi vaihtoehto kuin aikaisemmin suunnitelmissa ollut tuen muuttaminen lainapainotteiseksi, ja tämä ratkaisuhan on syntynyt siis työnantajien ja työntekijöiden välisissä yhteisissä neuvotteluissa ja sopimisen kautta. Aikuiskoulutustuki tarjoaa edelleen tämänkin jälkeen palkansaajille kohtuullisen opiskelun aikaisen taloudellisen tuen, ja tuki on työelämään siirtyneelle kannustin kehittämään osaamista työ- ja elinkeinoelämän muuttuviin tarpeisiin sekä oman työllistymisensä mahdollisuuksien parantamiseen.

Tässä valiokunnan mietinnössä käydään hyvin läpi sitä, mitä aikuiskoulutustuella on saatu aikaiseksi, ja myös sitä, millä tavalla se on myös näinä aikoina toiminut. Mutta itse kiinnitin huomiota siihen — mihin valiokuntakin on kiinnittänyt — että aikuiskoulutustuella koulutukseen osallistuu vähemmän niitä, joiden kouluttautumisen tarve olisi suurin. Tämä on hyvä huomioida, ja toivotaan, että myös sinne saadaan nyt lisää panoksia niin, että me saisimme lisää ihmisiä työn syrjään kiinni ja pitämään sen oman osaamisen sellaisena, että muuttuvassa työelämässä myös tulevaisuudessa työtä ja osaavaa henkilökuntaa eri tehtäviin löytyy.

Mutta, arvoisa puhemies, oikeastaan syy siihen, miksi halusin puheenvuoron tästä käyttäen, on tämä kilpailukyky-sopimus, josta nyt viimeksi myös kyselytunnilla käytiin keskus-

Punkt i protokollet PR 112/2016 rd

telua. Ymmärrän sen, että vasemmistoliitto on sitä määrätietoisesti vastustanut, mutta olen tyytyväinen siihen, että muuten puolueet ovat halunneet kunnioittaa sekä työnantajien että työntekijöiden sopimista tässäkin asiassa. Niin kuin totesin, tämä on ainutlaatuista Suomessa mutta myös ehkä maailmanlaajuisestikin. On maita, missä on tehty erilaisia työn yksikkökustannusten ja palkan alennuksia, mutta ei tällä tavalla sopien, näin laaja-alaisesti työntekijöiden ja työnantajien kesken kuin Suomessa tämän kilpailukykysovimuksen kautta. Se minun mielestäni on osoitus siitä, että meillä on laaja ymmärrys tämän maan taloustilanteesta ja siitä, että me emme selviä tästä ilman tämäntyyppisiä ratkaisuja, jotta meidän kilpailukyky vahvistuu ja saamme tähän maahan lisää työtä ja työllisyyttä.

17.06 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On pakko kommentoida tätä edustaja Heinosen puheenvuoroa, kun hän hehkutti tätä sopimisen mallina. Meillä on maailmassa avioliittoja ja pakkoavioliittoja. Minusta nimenomaan tämä osa kilpailukykysovimusta kuuluu siihen pakkosopimisen piiriin, koska kannattaa muistaa, että hallituksen esityksessä koko aikuiskoulutustuki olisi tuesta muutettu lainaksi. Se olisi tarkoittanut sitä, että se järjestelmä, joka meidän yhteiskunnassamme nimenomaan ennaltaehkäisee työttömyyttä, olisi romuttunut täysin. Tässä pakkoraossa partit sopivat tämän heikennyksen.

Jos katsomme, mitkä tämän aikuiskoulutustuen hyödyt ovat, niin itse asiassa niistä työnantajista, joiden työntekijät ovat kouluttautuneet, yli 90 prosenttia on sitä mieltä, että tämä on ollut hyvä, toimiva ratkaisu, ja vielä isompi osa niistä työntekijöistä. Tässä myös koulutaudutaan niille aloille, jotka ovat pula-aloja: terveydenhuoltoon, sosiaalipuoleen, koulutuspuolelle. (Puhemies koputtaa) — Hyvä on, arvoisa puhemies, jatkan myöhemmin.

17.07 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tämä nyt käsittelyssä oleva lakiesitys on huomattavasti parempi kuin alkuperäinen esitys. Siinä alkuperäisessä esityksessä ehdotettiin tuen siirtämistä kokonaan lainapainotteiseksi, ja tämä olisi kyllä varmuudella karsinut tuen käyttöä. Nyt näistä heikennyksistä huolimatta — tässähan tulee heikennyksiä tähän tukeen — tämä tuki tarjoaa aikuisopiskelijalle kuitenkin taloudellista tukea opiskelun aikana. Vuonna 2014 tehtyjen selvitysten mukaan tuen käyttäjistä todellakin 96 prosenttia koki tämän tuen olevan melko tai erittäin merkittävä opiskelun mahdollistaja. Ilman tätä tukea monella aikuisopiskelijalla ei olisi mahdollisuutta ollut lähteä opiskelemaan. Tällä aikuisen työn ohessa tai työn välillä opiskelulla on monia myönteisiä vaikutuksia muun muassa työhyvinvointiin, uralla etenemiseen, työurien pidentämiseen ja niin edelleen. Tällainen tuki on hyödyllinen myöskin yhteiskunnan kannalta.

Mutta yksi asia jäi valitettavasti puuttumaan tässä lakiesityksessä. Tässä on kokonaan jäänyt tekemättä sukupuolivaikutusten arviointi. Valiokunta olikin kyllä ihan yksimielinen tässä kritiikissä, että ehdottomasti olisi pitänyt tämä arviointi tehdä, sillä tilastojenkin mukaan aikuiskoulutustukea käyttävät erityisesti naiset, ja siksi näillä lakimuutoksilla on suurempi vaikutus naisvaltaisille aloille. Jos laki vaikuttaa tällä tavalla toiseen sukupuoleen enemmän kuin toiseen, niin kyllä silloin sukupuolivaikutusten arviointia ei saisi koskaan unohtaa.

17.09 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Kysehän on heikennyksestä jo palkkatyössä olevien ihmisten opiskelumahdollisuuksiin, täydentävään opiskeluun, uudistavaan opiskeluun, lisäopiskeluun. Sellaisena se on hyvä esimerkki siitä, miten tässä prosessissa,

Punkt i protokollet PR 112/2016 rd

jossa kikystä ja sen jatkotoimista sovittiin, puuttui ymmärrys siitä, mihin tätä yhteiskuntaa pitäisi viedä sekä kansantalouden näkökulmasta että ihmisten hyvinvoinnin ja yleisen siviisityksen näkökulmasta. Me olemme siirtymässä maailmaan, jossa sekä työmarkkinoiden tilan että yksilöiden pärjäämisen niillä ratkaisevat taidot, eivät tutkinnot. Me olemme siirtymässä maailmaan, jossa tarvitaan lisää erilaisia mahdollisuuksia opiskeluun kaikissa mahdollisissa muodoissa, joita me suinkin pystymme kuvittelemaan, kaikissa mahdollisissa elämänvaiheissa, niin digitaalisena kuin lähiopetuksenakin. Me olemme siirtymässä maailmaan, jossa sen opetuksen tulee olla nimenomaan omaehtoista, ei työnantajan tai viranomaisen ohjeistuksesta lähtevää, koska sen paremmin työnantajat kuin viranomaisetkaan eivät viime kädessä pysty löytämään niitä keskeisiä osaamistarpeen heikkouksia lainkaan samalla tavalla kuin se ihminen itse, joka taitojensa täydennystä kaipaa.

Jos katsotaan meidän kansantaloutemme tosiasiallisia kilpailukykyongelmia, ne löytyvät ihan muualta kuin siitä, että tämä porukka olisi jo liian koulutettua. Esimerkiksi Tekesin kyselyssä kansainvälisille investoijille kävi ilmi, että suomalaiset yritykset häviävät muunmaalaisille kilpailijoilleen nimenomaan siinä, että ne ovat muita haluttomampia tekemään uusia rohkeita avauksia, ottamaan käyttöön uusia innovaatioita. Siinä missä muualla maailmassa uskalletaan hypätä tuntemattomaan, suomalaiseen yrityskulttuuriin kuuluvat pikemminkin vähittäiset, järkevät mutta hyvin varovaiset, tuoteparannukset. Jos katsotaan meidän julkisia panoksia tutkimus- ja kehittämistyöhön, siellä näkyy sama tendenssi. Siinä missä muualla maailmassa, ainakin niissä maissa, jotka ovat meidän keskeisiä verokkilpailijoitamme, satsataan paljon nimenomaan uusiin innovaatioihin, uusiin rohkeisiin avauksiin, Suomessa ne vähäisetkin tutkimus- ja kehittämispanokset — jotka jo itsessään ovat puolet siitä, mitä esimerkiksi Ruotsissa maan kansantalouden kokoon suhteutettuna jaetaan — kohdistuvat enemmän varovaisiin tuoteparannuksiin, eivät uusiin isoihin avauksiin.

No, meillä on huolestuttavia tietoja myös meidän yliopistojärjestelmän suunnasta. Sieltä vastikään julkaistiin tutkimus, jonka mukaan yliopistoväen oman arvion mukaan ne mitarit, joita on elinkeinoelämän puolelta jalkautettu korkeakoulumaailmaan, ovat johtaneet merkittävällä tavalla nollatutkimuksen lisääntymiseen — siihen, että liikaa painoarvoa annetaan paperin määrälle ja liian vähän paperilla olevan tekstin sisällölle. Tämä on äärimmäisen huolestuttava kehitys, jos tämä arvio pitää paikkansa, koska se tarkoittaa, että meidän tutkimusjärjestelmä on rapautumassa sisältäpäin, ikään kuin huomaamatta. On käynnissä sellainen prosessi, joka uhkaa meidän kilpailukykyä aivan oleellisesti 10—20 vuoden päästä, kansallisesta osaamispääomasta nyt puhumattakaan.

No niin, miksi puhuin tästä kaikesta? Sen takia, että tulevaisuudessa on oletettavaa, että tuotanto ja sitä kautta myös siihen liittyvä kehittämistyö ja osaaminen tulevat entistä enemmän hajautumaan pienempiin yksiköihin, pienempien toimijoiden alle, ja tällöin nämä meidän isot kansalliset ohjausjärjestelmät, joita tässä luettelin, eivät tule enää samalla tavalla senkään vertaa tukemaan meidän osaamista ja kansainvälistä kilpailukykyä kuin tähän asti. Se uudistumistyö ja se panostus, mitä meidän nyt pitäisi löytää, on nimenomaan yksittäisten ihmisten ja näistä muodostuvien joukkojen osaamispääoman kehittäminen.

Me olemme pieni maa, ja meillä on vähän luonnonvaroja, mutta meillä on nämä ihmiset, jotka jo nyt ovat aika hyviä opiskelemaan. On suurta hulluutta, jos me emme anna heidän opiskella niin paljon kuin sielu sietää, sekä rahan näkökulmasta mutta ennen kaikkea ihmisten näkökulmasta. Tästä syystä, arvoisa puhemies, ehdotan, että lakiehdotukset hylätään.

Punkt i protokollet PR 112/2016 rd

17.14 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Kontulan tekemää esitystä.

17.14 **Heli Järvinen vihr:** Arvoisa puhemies! On selvää, että nyt käsiteltävänä oleva lakiehdotus on paljon parempi kuin hallituksen alkuperäinen esitys aikuiskoulutustuen muuttamisesta lainaksi. Siitä huolimatta on valitettavaa se, että tätäkin aikuiskoulutustukea käyttävät vähiten ne, jotka sitä eniten tarvitsisivat, ja eniten ne, jotka sitä vähiten tarvitsevat. Peruskoulupohjalta aikuiskoulutustukea hyödyntää vain 4 prosenttia työntekijöistämme, yrittäjistä vieläkin vähemmän, vain 0,5 prosenttia kaikista yrittäjistä, ja se on iso haaste tulevaisuudessa siinä, millä saamme myös nämä väkijoukot kouluttautumaan.

Täällä puhuttiin jo siitä, miten tärkeää olisi ollut tehdä sukupuolivaikutusten arviointi tässä yhteydessä, koska todellakin yli 80 prosenttia käyttäjistä on naisia, mutta vielä tärkeämpää olisi ollut tehdä vaikutusten arviointi eri lakien yhteisvaikutuksesta, sillä hallitus samaan aikaan tekee valtavia leikkauksia koulutuksesta, muun muassa yliopistoilta, ja se ei voi olla vaikuttamatta siihen, miten myöskin aikuiskoulutustuki jatkossa toimii.

Kannattaa muistaa, että tämä on yksi harvoista keinoista päivittää osaamista työnteon aikana, jopa ainoa, jolla voi kehittää osaamista täysipäiväisesti, kuitenkin niin, että toimeentulo on varmistettu. Ja kun me mietimme tulevaisuuden työelämää ja jo nykypäivän työelämää, on entistä tärkeämpää se, että meidän jokaisen osaaminen pysyy ajan tasalla ja myöskin kehittyä, koska se ammatti, johon nuorena opiskellaan, ei hyvin todennäköisesti ole enää se ammatti, josta vanhempana jäädään eläkkeelle.

17.16 **Sari Essayah kd:** Arvoisa puhemies! Tämä kilpailukyky sopimuksen yhteydessä solmittu aikuiskoulutustuen jatko on todellakin äärimmäisen tärkeä, mutta tuen määrään pienenee ja enimmäiskesto lyhenee, eli tuki pienenee noin 15 prosenttia ja kesto siirtymäajan jälkeen lyhenee neljällä kuukaudella 19 kuukaudesta 15 kuukauteen. Niin kuin täällä on moni sanonut, on tämä tietenkin parempi kuin se hallituksen alkuperäinen aikomus lainapainotteisuudesta. Siinä mielessä nämä huomiot täällä ovat äärimmäisen oikeita, että tällaisena aikana meidän ei todellakaan tämän tyyppistä tukea missään nimessä pidä lähteä romuttamaan, koska on niin tärkeää, että ihmiset voivat päivittää osaamistaan mutta toisaalta myöskin hankkia uuden koulutuksen ja vaihtaa ammattia.

Aikuiskoulutustukea saavista noin puolet on iältään 30—40-vuotiaita, ja täällä edustaja Filatov toi varmaan ensimmäisenä esille, miten tärkeää olisi katsoa, mitkä nämä sukupuolivaikutukset ovat, koska tiedetään ainakin se, että eniten tätä tukea käyttävät tällä hetkellä sosiaali- ja terveysalalla ja toisaalta julkishallinnossa ja kaupan alalla työskentelevät, joten on aika lailla todennäköistä, että melko naisvaltainen on tämä käyttäjäjoukko. Tuen saajista 40 prosenttia työskentelee julkisella sektorilla, ja kun on samanaikaisesti puhuttu niistä leikkauksista, mitä tämä kiky-sopimus tuo julkiselle puolelle, niin olisi ollut todella kohtuutonta, jos sitten aikuiskoulutustuki olisi vielä sillä tavoin muuttunut, että olisi tullut tämä lainapainotteisuus. Ennen kaikkea on tärkeää, että saatiin tämä jatko kuitenkin turvattu.

Minusta valiokunnan mietinnössä on tosi hyvin tuotu nämä kritiikit esille, ja siinä mielessä kristillisdemokraatit voivat elää tämän esityksen kanssa, mutta on kyllä jatkossa kiinnitettävä huomiota, että meillä ei tällaisina aikoina ole varaa lähteä heikentämään aikuiskoulutustukea.

Punkt i protokollet PR 112/2016 rd

17.18 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! 96 prosenttia tämän tuen käyttäjistä sanoo, että tuki on ollut melko tai erittäin merkittävä tekijä, että se on mahdollistanut koulutukseen hakemisen. Sen vuoksi mielestäni on huolestuttavaa, että hallitus on aika monia työssä käyvien ihmisten koulutusmuotoja nakertanut eri puolilta. Tähän tulee nakerrusta: jos mietimme vaikkapa työvoimapoliittista koulutusta, joka muuten kohdistuu juuri niihin ihmisiin, joilla on hyvin vähän koulutusta, niin siitä leikataan. Silloin kun hallitus aloitti, koulutuksessa oli noin 22 000 ihmistä, ja ensi vuoden budjetti mahdollistaa enää 9 000 ihmisen kouluttautumisen. Ja jos mietimme vaikkapa työvoimapuolella niitä projekteja, joilla kaikkein vaikeimmassa asemassa, sen pelkän peruskoulun varassa olevia nuoria ja vähän vanhempiakin pyritään tukemaan kouluttautumisen polulle, yksi hyvä esimerkki tästä on vaikkapa Valo-valmennus, jossa tekemällä on päässyt oppimaan ja suorittamaan osan tutkinnosta. Senkin rahoitus on ensi vuonna nolla. Meillä on monia tällaisia elementtejä, mutta vieläkin tärkeämpää on miettiä, mikä meidän koulutusjärjestelmässämme estää vähemmän kouluttautuneita kouluttautumaan, ja etsiä niitä malleja, joissa saadaan myös ne, jotka ovat vähän koulutusvastaisempia, kouluttautumaan, ja silloin on kyse tekemällä oppimisesta, ja silloin on kyse myös monista työvoimapoliittisista hankkeista, joiden rahoitus on nyt nolla.

Kun tässä puhuttiin sukupuolivaikutusten arvioinnista, niin haluan vielä sanoa sen, että kun tätä tukea käyttävät paljon naiset, niin syy tehdä sukupuolivaikutusarvioinnit on se, miten se vaikuttaa naisiin. Mutta vielä suurempi syy tehdä sukupuolivaikutusten arvioinnit on se, miksi miehet eivät käytä tätä, (Antero Laukkanen: Hyvä!) mikä on se este, joka ei kannusta heitä kouluttautumaan, ja miten me saisimme myös miehet kouluttautumaan kesken työelämän ja erityisesti silloin, jos he ovat joutuneet työttömäksi. Kun tämän vaikutuksia on tutkittu, niin nämä tutkimukset ovat todistaneet sen, että se yksi kolmasosa on edennyt nykyisissä tehtävissään, (Puhemies koputtaa) kaksi kolmasosaa on pystynyt suuntaamaan (Puhemies koputtaa) osaamistansa uudelleen ja etuus on auttanut käyttäjiään työllistymisessä, mutta se on parantanut myös työkykyä ja työssäjaksamista (Puhemies koputtaa) ja pidentänyt työuria.

17.21 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Todellakin valiokunnassa tämä hallituksen esitys parani huomattavasti ja tuli oikeudenmukaisemmaksi. Täällä esityksessä sanotaan näin, että aikuiskoulutustuen keston lyhentämisellä ja sen tason laskemisella toteutetaan kilpailukykyopimuksen mukaiset säästöt aikuiskoulutuksessa.

Arvoisa puhemies! Kilpailukykyssä — me siis säästämme kilpailukykyä. Kysynkin hallitukselta: Miten Suomi nousee kilpailukykyä säästämällä? Eikö kilpailukykyä pitäisi parantaa, jotta Suomi nousee? Tämä on aivan yksinkertaista tekstiä. Kun lasketaan kaikki koulutukseen kohdistuvat säästöt, jotka tämä hallitus toteuttaa, ollaan jo reilusti yli miljardissa. Joku aika sitten oli kyläkoulutapahtuma eduskunnan Kansalaisinfossa, ja siellä meille näytettiin, että nämä säästöt, joita nyt toteutetaan vuoteen 2019 mennessä, johtavat siihen, että koulutuksemme taso laskee 1920-luvulle. Minä olen tästä aika huolissani, ja toivon, että hallituskin tämän puheenvuoron nyt kuulee ja olisi myös huolissaan siitä, miten me voimme parantaa kilpailukykyä, saada Suomen nousuun jatkuvasti kilpailukykyä säästämällä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Valtiovarainministeri, paikan päältä 1 minuutti.

Punkt i protokollet PR 112/2016 rd

17.22 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yleisesti sanoisin, että olen tietenkin aivan samaa mieltä siitä, että koko meidän pitkän aikavälin kilpailukykyimme perusta on suomalainen osaaminen ja siitä osaamisesta syntyvät hienot tuotteet, jotka pitää saada kilpailukykyiseen hintaan maailmalle.

Mutta mitä tulee näihin koulutussästöihin, niin totta kai se kirpaisee. Me olemme joutuneet säästämään joka paikasta. Mutta haluan kiinnittää huomion siihen, että jos en ole pahasti laskenut tässä väärin, me käytämme tänäkin vuonna 16 miljardia euroa koulutukseen, sivistykseen, tutkimukseen. Se on valtava summa. Tietenkin meidän täytyy täällä miettiä sitä, miten minimoimme säästötarpeen, mutta samaan aikaan meidän pitää miettiä sitä, miten me käytämme sen 16 miljardia mahdollisimman tehokkaasti varhaiskasvatukseen, peruskouluun, toiselle asteelle, ammatilliseen koulutukseen, yliopistokoulutukseen, tutkimukseen, tuotekehitykseen. Tätä työtä hallitus tekee, koska me emme voi sille mitään, että velkaantumista pitää taittaa ja pitää säästää, mutta samaan aikaan teemme kaikkemme, jotta ne rahat, mitä on, käytetään tehokkaasti.

17.23 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Sen 16 miljardin tehokkaan käytön kannalta äärimmäisen tärkeätä olisi, että tuossa luettelossa, kun se mainitaan, muistettaisiin avoin sivistystyö, niin kuin sitä ennen vanhaan kutsuttiin. Maailmalla ehkä nopeimmin kasvavia koulutuksen sektoreita on nimenomaan semmoinen informaali tai löyhästi tutkintokeskeiseen koulutukseen sitoutunut taitojen petraaminen, jota tämäkin koulutusleikkaus, jota me nyt täällä käsittelemme, koskee. Meidän pitäisi vahvasti panostaa siihen, että access koulutukseen eri muodoissa, eri paikoissa olisi mahdollisimman helppo ja mahdollisimman hyvin kaikkien ulottuvilla.

Täällä on kritisoitu tätä koulutusrahaa, koulutusaparaattia siitä, että sitä käyttävät vähiten ne, jotka eniten tarvitsevat. Jos tällä perusteella aletaan miettiä, millainen koulutus on järkevää ja mikä ei, niin korkeakoululaitos pitäisi lakkauttaa kokonaan, koska eihän siellä muita olekaan kuin sellaisia, jotka ovat jo aika paljon koulutusta sitä ennen saaneet. Silti me emme näin tee sen takia, että koulutuksen kasautuminen ei sinällään ole ongelma. Ongelma on se, jos se kasautuu siksi, että joidenkin pääsy koulutukseen evätään tai joidenkin tarpeisiin sopivaa koulutusta ei ole tarjolla. Mutta minä en usko, että me millään pääsemme sellaiseen tilanteeseen, että jos koulutus on laadukasta, niin ihmiset opiskelisivat tämän maan perikatoon — historia ei tunne sellaista esimerkkiä — vaan voidaan lähteä siitä, että se koulutus, mitä me pystymme tuottamaan, on aina plussaa myös meidän kansantaloudellemme.

17.25 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Asian aiemmassa käsittelyssä totesin: olen koulutuksen ystävä, en kuitenkaan liiallisen tai väärin kohdistetun koulutuksen ystävä. Meillä on edelleen tohtorien työttömyys kasvanut yhtäjaksoisesti, eikä siihen ole varaa. Mitä olen puhunut käytännössä yrittäjien ja työntajien kanssa, niin työ tekijäänsä opettaa, ja rajallisten resurssien maailmassa nostaisin tämän aikuiskoulutuksen ohella esille myös ihan työssäoppimisen. Kyllä hyvä työnantaja sallii ja antaa mahdollisuuden työntekijälleen opiskella myös työn ohessa, mikäli uutta osaamista työpaikalla tarvitaan. Eivät työntantajat ole tässä niin avuttomia kuin vasemmisto haluaa esittää eivätkä myöskään koulutusta tarvitsevat kansalaiset. Siksi hallituksen esitys on perusteltu.

Punkt i protokollet PR 112/2016 rd

17.26 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää ministeriä avoimesta ja rehellisestä vastauksesta ja siitä, että hän selvästi haluaa asiasta keskustella. Meillä on yhteinen näkemys siitä, että koulutuksesta säästäminen ei ole ollut helppo asia. Oppositiossa myös ymmärretään tämä säästöjen tarve. Mutta samalla syntyy se kysymys, onko tosiaan niin, että koulutuksesta säästö on nyt se, missä se painopiste on todella raskas. Voisiko tässä koulutuksen haarassa olla vähän kevyempi tämä säästöjalka? Otettaisiin se jostain muualta, jotta ei ihan tiputa kyydistä. Ministeri on varmaan tietoinen siitä, että meillä patenttien hakemusten määrä on romahtanut. Kyllä näillä asioilla on syy-yhteyksiä.

17.27 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Menen ihan tähän alkupeiräiseen aiheeseen, tähän lakiesitykseen tästä aikuiskoulutustuesta. Valiokunnan kuulemisen aikana tuli meille kyllä hyvin selväksi se, että siitä huolimatta, että tukikuukausiaikoja nyt lyhennetään, kuitenkin tämä malli on parempi kuin se, että koko systeemiä olisi lainapainotteiseksi muutettu. Edelleenkin koetaan, että tämä tuki on toimiva ja mahdollinen ja riittävä väylä sille, että omaa koulutustaan voi saattaa loppuun, sitä voi täydentää, ja se auttaa työelämässä olevia ihmisiä etenemään uralla, parantamaan omaa työmarkkina-asemaa. Haluan korostaa, että tämä tuli valiokuntakäsittelyn aikana selväksi, että näistä kiky-säästöistä huolimatta tämä väylä edelleen toimii ja on hyvä väylä työelämässä oleville ihmisille viedä osaamistaan eteenpäin.

17.28 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Kuten täällä on todettu, tämä aikuiskoulutusleikkaus on äärettömän, voisiko sanoa, surullinenkin esitys siltä osin, kun meidän pitäisi pystyä ylläpitämään elinikäistä oppimista ja turvaamaan jokaiselle ihmiselle mahdollisuus osaamisen kehittämiseen. Valitettava tosiasia on se, että hallitus on nyt läpileikannut osaamisesta oikeastaan kaikilta tasoilta, niin varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta, toiselta asteelta kuin myös sitten korkeakoulutuksestakin. Kun tähän sitten vielä lisää ne heikennykset, jotka liittyvät työelämään ja työttömyysturvaan, niin kaiken kaikkiaan on se suuri riski, että jos me emme pysty vastaamaan tähän työelämän ja osaamisen vahvistamiseen ja kehittämiseen, niin meidän kilpailukykyimme tulee heikkeneeseen entisestään. Toinen asia on myös se, että me tiedämme, että meidän osaamisemme taso kansainvälisesti on pudonnut viimeisten vuosien aikana. Siltä osin nämä hallituksen tekemät esitykset eivät myöskään ole kannatettavia eivätkä tue sitä osaamisen kehittämistä, jota meidän pitäisi tehdä.

Me tiedämme myös sen, että koska yhteiskunta ja työelämä kehittyvät valtavasti, niin jos me emme ylläpidä osaamista ja kehitä sitä, niin meidän työelämäämme ei pysty vastaamaan niihin kilpailun vaatimiin tarpeisiin. Siltä osin mitä vahvemmin me aikuisena pystymme kehittämään omaa osaamistamme, niin sitä vahvemmin me pystymme myös siten kehittämään työelämää ja sitä vahvemmin työelämä pystyy olemaan kilpailukykyinen kansainvälisillä markkinoilla sekä kotimaisilla markkinoilla.

Tällä on monialaiset elementit niin yksilön näkökulmasta kuin koko meidän yhteiskunnan näkökulmasta ja yhteiskunnan kehittymisen kannalta, ja sen takia aikuiskoulutuksen leikkaukset ovat todella harmillinen asia.

17.30 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Juuri kuten edustaja Kiljunen sanoi, me kaipaamme kokonaisvaikutusten arviointia kaikista koulutukseen tehtävistä leikkauksis-

Punkt i protokollet PR 112/2016 rd

ta ja muutoksista, ja sitä tämäkin lakiesitys olisi kaivannut taakseen, jotta voisimme vahvemmallalla äänellä siitä puhua.

Edustaja Kontula, sanoitte omassa puheenvuorossanne, että turhaan ollaan huolissaan siitä, että tätä aikuiskoulutustukea käyttävät vähiten ne, jotka sitä eniten tarvitsisivat. Minusta se on aito huoli, ja se ei tarkoita sitä, etteikö tämä tuki toimisi hyvin, mutta minusta meidän pitää poliittikkoina olla huolissaan ja pohtia sitä, miten me saamme koulutusta juuri niille, jotka sitä eniten tarvitsevat ja joille siitä eniten olisi hyötyä. Se ei millään tavalla vähättele tätä aikuiskoulutustukea. Me tiedämme, että aikuiskoulutustuen vaikuttavuustutkimus osoittaa, että taloudelliset syyt ovat merkittävin este kouluttautumiselle. Aikuiskoulutustuki on nimenomaan yksi mahdollistaja, joka mahdollistaa opiskelun monelle sellaiselle henkilölle, jotka muuten eivät olisi voineet lähteä opiskelemaan. Tässä asiassa ymmärrän vasemmistoliiton kritiikin siitä, että nyt tätä tukea leikataan.

Kuten sanottu, pieni leikkaus on kuitenkin parempi kuin hallituksen alkuperäinen esitys tuen muuttamisesta lainaksi. Toivottavasti jatkossa saadaan myös lisää tutkimuksia, joissa olisi pyritty selvittämään aikuiskoulutustuen pitkän aikavälin työllisyysvaikutuksia. Nyt niitä ei ainakaan sosiaali- ja terveysministeriöllä ole tiedossa.

17.32 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Ensin vastaisin edustaja Järviselle, että ehkä tämä meidän eromme lähtee siitä, että minä en näe, että se, mikä määrittää ihmisen koulutuksen tarpeen, näkyisi suoraan hänen koulutushistoriastaan tai sen puutteesta, vaan koulutustarve, erityisesti suhteessa johonkin tiettyyn koulutusaparaattiin, liittyy tietysti siihen, millaisessa elämäntilanteessa tämä ihminen on — mitä hän työkseen tai muuten elämässään tekee, millaisia taitoja hän siinä tarvitsee ja millaisia puutteita hänellä ehkä on näiden taitojen suhteen, ja onko nimenomaan tämä aparaatti oikea vastaamaan näihin puutteisiin.

Keskeinen syy, miksi nimenomaan tätä järjestelmää eivät ehkä täysin kouluttamattomat ihmiset käytä, on se, että heitä saattaa olla ensinnäkin verraten vähän sentyypissä palkkatyösuhteissa, että he ylipäätään kykenisivät tätä järjestelmää käyttämään, ja sitten tietysti se, että monesti ihmisillä, joilla on hyvin alhainen koulutustaso, on huonoja kokemuksia sellaisesta perinteisestä koulutusjärjestelmästä, johonka tämä tuki erityisesti ohjaa. Heidän tapauksessaan ratkaisu on toisentyypinen opiskelu tai sitten sellainen yhteiskunta, jossa pystyy elämään ilman, että kaikkien täytyy opiskella kovin pitkälle.

Sitten komentoisin hiukan tähän, miksi olen sitä mieltä, että viranomainen ja työnantaja eivät ole parhaita tai ainakaan riittäviä arvioimaan sitä, mikä on se opiskelu, mitä ihminen tarvitsee, ja miksi kannatan ja puolustan nimenomaan omaehtoista opiskelua. No, ensinnäkin sen takia työnantaja on huono siinä, että työnantaja ei läheskään aina tiedä, mikä on sen työntekijän urasuunnitelma ja tulevaisuuden kehitys. Työnantaja katsoo sen nimenomaisen työtehtävän näkökulmasta. Toiseksi, työnantaja on huono siinä sen takia, että tulevaisuudessa yhä harvemmin työsuhteet ovat niin pitkäaikaisia, että nimenomaan työnantaja pystyy arvioimaan elämänkulkua ja niitä taitoja pitkällä aikavälillä. Kolmanneksi sen takia, että yhä useammin tulevaisuudessa opiskeleva henkilö ei ole palkkatyösuhteessa ja ylipäätään hänellä ei ole mitään työnantajaa, joka pystyisi tämän arvion tekemään.

Jos katsotaan, miten työnantajat ovat tällä hetkellä arvioineet meillä koulutustarpeita, niin yhden tuoreen tutkimuksen mukaan esimerkiksi Amsterdamissa 80 prosenttia teollisuuden työnantajista kouluttaa työntekijöitään havaitsemaan ja analysoimaan erilaisia heikkoja signaaleita ja muutostrendejä yhteiskunnassa, jotta he pystyvät sellaiseen reaktioon.

Punkt i protokollet PR 112/2016 rd

tiovalmiuteen, jota yritys tarvitsee uusiutuakseen ja kehittääkseen omia tuotteitaan. Jopa Kiinassa vastaava luku on reilusti yli 50:n, kun Suomessa se jää 49 prosenttiin. Suomessa yli puolet teollisuuden työnantajista ei pidä tällaisesta koulutusta ylipäättään tarpeellisenä. Mielestäni tämä on yksi keskeinen syy siihen, että siitä huolimatta, että meidän tuotteemme kansainvälisissä rankingeissa rankataan sinne ihan huipulle, niin niitä meidän tuotteitamme ei osteta. Meiltä puuttuu tällainen pehmeä osaaminen, ihmisten ja yhteiskuntien ymmärrys, jota tarvittaisiin siihen, että ne tuotteet päätyisivät sieltä valmiit-lokerosta sinne kuluttajien käyttöön.

Nämä ovat juuri niitä taitoja, joita meidän yhteiskunnassa halveksutaan ja joita ollaan ensimmäisenä karsimassa silloin, kun koulutusta karsitaan. Minä otan yhden esimerkin: Tiedätkö, mikä maa johti pitkään tytöille suunnattujen pelien peliteollisuutta, joka oli siis ihan valtava elinkeinoelämän lähde? Yhdysvallat. Minkä takia? Koska se ainoana maailmassa älysi yhdistää peliteollisuuteen sukupuolentutkimuksen. Se ensimmäisenä maailmassa huomasi, että tytötkin pelaavat pelejä, kunhan ne tehdään sellaisiksi, että ne ovat tyttöjen näkökulmasta kiinnostavia. Suomessa sukupuolentutkimus on ensimmäisenä leikkauksella, erityisesti, jos leikkauksella ovat laatimassa perussuomalaiset.

Toinen esimerkki: tänä päivänä, jos minä olisin taksinkuljettaja, varmistaakseni tulevaisuuden työllistymiseni minä äkkiä alkaisin harjoittelemaan tietokonepelien pelaamista, koska tulevaisuudessa robottiautot tulevat merkittävästi muuttamaan kuljetusalan töiden luonnetta, ja ne taidot, joita kehität silloin, kun pelaat pelejä, ovat ihan keskeisiä taitoja siten, kun tulevaisuudessa joudut miettimään, miten selviät niiden robottiautojen kanssa.

Ylipäättään jos ajatellaan, mitkä ovat niitä työpaikkoja, jotka tulevaisuuden maailmassa kestävät kaikkein varmimmin, niin ne ovat nimenomaan kulttuuriin ja sosiaalisiin suhteisiin liittyvät työpaikat. Niitä ei voi lähettää Bangladeshiin. Niitä ei voi laittaa robottien hoitettavaksi. Ne ovat ne, jotka me pystymme täällä säilyttämään ja joilla me pystymme tekemään arvoa vielä kauan sen jälkeenkin, kun rutiininomaiset, helposti siirrettävät työt on siirretty muualle. Siinä vaiheessa kun tämä yhteiskunta ymmärtää tämän, niin me olemme jo hyvässä matkassa ratkaisemassa meidän kilpailukykyongelmia.

17.38 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kontulan kannattaisi käyttää noita taitoja ja tietoja ihan käytännössä ja laittaa bisnes pystyy ja näyttää meille, (Anna Kontula: Minulla on!) miten se homma toimii.

Mutta mitä tuohon koulutukseen tulee ja niihin leikkauksiin, niin minulla on jonkin verran kokemuksia siitä, tai olen nähnyt — minä en ole itse opiskellut paljon mitään, mitä nyt kantapään kautta — että jos otetaan lainaa ja lähdetään opiskelemaan, niin siinä syntyy tietynlainen vastuu ja se kohdentaa sen opiskelun tiettyyn alaan, mihinkä haluaa lähteä eteenpäin. Tunnen tapauksen, jolla oli yli 30 gradua, yli kolmekymppinen nainen, ja hän mietti, että jos hän lähtisi vielä opiskelemaan lisää. Tällainen ei rupea koskaan tuottamaan mitään. Täällä on paljon hössää. Sitten on tällaisia koulutusaloja, monitoimikoneen kuljettaja ja tällä lailla. Sen kuljettajan kouluttaminen maksaa melkein yhtä paljon kuin hävittäjälentäjän koulutus. Nyt mennään sinne kurssille, käydään se loppuun, ja meillä on kuitenkin kuljettajapula. Ne menevät seuraavalle kurssille.

Kyllä näissä on paljon semmoista terävöittämistä, että kun se oikein organisoidaan, niin se myös tuottaa, sille koulutettavalle ja myös työnantajalle siitä tulee todella hyvä sijoitus. Mutta jos tämä kehä vain pyörii tässä, niin se on yhteiskunnalle kallista.

Punkt i protokollet PR 112/2016 rd

17.39 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tätä tukeahan käyttävät erityisen paljon hoitotyöntekijät ja muutkin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset, jotka ovat usein perheellisiä ihmisiä, ja sen takia heille lainan ottaminen on hyvin vaikeata enää siinä elämäntilanteessa. He eivät ole useinkaan nuoria ihmisiä.

Tunnen näitä henkilöitä paljon, ja he kertovat, että he haluavat käyttää tätä tukea, koska he haluavat ensinnäkin edetä urallaan tai sitten päästä ihan uusiin työtehtäviin, mikä edellyttää sen koulutuksen. Monet kertovat myöskin minulle, että opiskelu auttaa heitä jaksamaan, ja sitten kun tulee sitä työhyvinvointia, niin tämä pidentää heidän työuriaan. Ja kun minä olen esimiehiä jututtanut tässä asiassa, niin esimiehet ovat sitä mieltä, että työyhteisö hyötyy monella tavalla jokaisesta semmoisesta työntekijästä, joka haluaa kouluttaa ja kehittää itseään, ja sen takia meidän pitäisi kyllä iloita ihan jokaisesta työntekijästä, joka haluaa kouluttautua, ja tukea häntä mahdollisimman paljon tässä asiassa.

Minä olen itse toiminut kymmenen vuotta työyhteisökouluttajana eli kiertänyt erilaisissa työpaikoissa, sadoissa ja sitten taas sadoissa. Minä olen huomannut sen, että kaikkein pahimpia muutoksen vastustajia ovat ne työntekijät, jotka eivät säännöllisin väliajoin kouluttaudu, jotka eivät käy missään haistelemassa uusia tuulia eivätkä ole kiinnostuneita uusien asioiden opiskelusta.

17.41 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kun täällä nyt niin paljon ja ainakin omasta mielestä asiantuntevasti puhutaan koulutuksesta työelämässä, niin tulee mieleen kysyä, inkahan monella täällä oikeasta työelämästä nyt viime vuosilta on kokemusta ja miten se koulutusasia siellä toimii. Omasta puolestani voin kertoa kokemuksesta, että jos varsinkin yksityisellä sektorilla työnantaja tarvitsee jonkinlaista osaamista johonkin asiaan, niin kyllä koulutetaan isoillakin panostuksilla, laitetaan työntekijöitä opiskelemaan niitä asioita, mitä tarvitaan. Sillä tavoin se oikeasti toimii. Samoin työelämässä kyllä pidetään kehityskeskusteluja, joissa selvitetään henkilön urasuunnitelmia, koulutustarpeita ja kehityskohteita. Nämä ovat sellaisia asioita, mitkä normaalissa elämässä ihan oikeasti toimivat siellä työpaikoilla paikallisesti.

17.42 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Me puhumme edustaja Kontulan kanssa molemmat suomalaisista, joilla on vähiten koulutusta, ja uskon, että tässä asiassa jostain syystä puhumme toisiamme ristiin tarkoittamatta kovinkaan erimielisiä ajatuksia. Varmasti olemme yhtä mieltä siitä, että me tarvitsemme erilaisia keinoja vähän koulutettujen ihmisten jatkokoulutukseen. Me tarvitsemme työssäoppimista, työllistämiskoulutusta, mutta toivoisin, että peruskoulun käyneet löytäisivät myös aikuiskoulutustuen entistä paremmin, koska tutkitusti se parantaa työkykyä ja työssäjaksamista ja se on myös keino siten pidentää työuria. Muistetaan vielä, että vain peruskoulun käyneillä työttömyys on kaikkein suurin ongelma, myös heidän työllistymisensä on paljon hankalampaa kuin koulutetuimmilla. Esimerkiksi korkeakoulutettu alle 30-vuotias työtön työllistyy 50 prosentin todennäköisyydellä, keskiasteen opiskelun suorittanut lähes 40 prosentin todennäköisyydellä ja peruskoulun käynyt vain 17 prosentin todennäköisyydellä. Tämä on se syy, miksi meidän kannattaa tässä yhteiskunnassa laajasti pohtia sitä, miten me saamme heikoimmin koulutetut ihmiset kouluttamaan itseään lisää.

17.43 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Tässä asiassa olisi ehkä hyvä muistaa myös sellainen tosiasia, että jos niille ihmisille, jotka ovat kaikkein vaikeimmassa tilante-

Punkt i protokollet PR 112/2016 rd

essa ja jotka nimenomaisesti tarvitsisivat aikuiskoulutustukea, sanotaan, että pitäisi lainan kanssa tämä koulutus hoitaa, niin ei heillä ole mahdollisuus saada sitä lainaa. Meillä ei ole olemassa sellaista koulutuslainaa tänä päivänä tässä maassa, jonka saa, jos esimerkiksi luottotiedot ovat menneet.

Mutta mikä olisi kaikkein tärkeintä, on se, että pidetään kiinni niistä työpaikoista ja pidetään kiinni niistä ihmisistä, jotka ovat siellä työpaikalla. On olemassa erilaisia muitakin mahdollisuuksia tietysti, esimerkiksi oppisopimuskoulutus työpaikalla on erittäin hyvä vaihtoehto. On muistettava se, että juuri tällä hetkellä, jolloin näyttää siltä, että työttömyys on hieman laskenut, pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut. Nyt on aika tehdä työtä sen eteen, että pitkäaikaistyöttömyys ei lisäännä. Nyt on viimeinen hetki katkaista se kierre, mihin tämä maa on nyt ajautumassa. Jos sanotaan, että hienoista nousua on, niin eikö, arvoni ministeri, sitä nousua voitaisi hieman kanavoida myös sinne, missä sitä tarvitaan? Nyt esimerkiksi Anttilan työntekijät saivat 10 prosentin palkankorotuksen konkurssipesältä, ja Finanssivalvonta ilmoittaa, että tämä on bonus, tämä on kultainen kädenpuristus, ja heidän karenssiaikaansa pidennetään tämän asian takia. Sehän tarkoittaa sitä, että nämä ihmiset ennättävät syrjäytyä ennen kuin pääsevät edes työttömyyskorvauksiin kiinni. Kyllä meidän pitää pystyä tämmöisiin asioihin tarttumaan ja myöskin näiden pienipalkkaisten ihmisten kohdalla, joille se ihan todella tarkoittaa sitä, että pohja putoaa koko elämän alta pois.

17.45 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Voin alleviivata jokaisen sanan, minkä edustaja Mäkisalo-Ropponen äsken loistavassa puheenvuorossaan sanoi. Hän puhui juuri asiaa sydämellä siitä, mitenkä asiat hoiva-alalla ovat, missä aikuiskoulutustuki on paljon käytetty eri muodoissaan uralla etenemisessä, koulutustasoa nostettaessa — syitä on monia. Edustaja Mäkisalo-Ropponen toi esille tämän ulottuvuuden, joka ei mielestäni aikaisemmin tässä keskustelussa ole näkynytäkään: kuinka tärkeää tämä on ei pelkästään sille henkilölle omassa henkisessä kasvussaan vaan myös sille, minkälainen työntekijä hän siinä työympäristössä on kenties sen jälkeen kun hän ymmärtää ja haluaa kouluttautua. Todellakin voi olla, ja usein olen saanut kokea niin työntekijänä kuin esimiehenä itsekin vanhushoivassa olleena, että ihminen, joka ei hae virikkeitä ja uusia ajatuksia ja päivitä sitä osaamistaan, monella tapaa saattaa olla vastarannan kiiski taikka hänellä ei ole halua sitten oppia uusia tutkittuja hoitomenetelmiä tai toimintatapoja, ja tällainen on raskasta kenties koko sille työyhteisölle. Niinpä toteankin, että viisainta esimiestyötä on sellainen, jossa otetaan selville työyhteisön työntekijöitten halukkuudet kehittää itseään ja yhdessä keskustellaan myös niistä vaihtoehtoista, mitenkä se koulutus olisi sovitettavissa siihen työhön ja tämän työntekijän työuran etenemiseen. Viisasta esimiestyötä on tukea työntekijöitten koulutusta.

17.47 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelä sai minut innostumaan pitämään puheenvuoron. (Naurua)

Ensinnäkin pitää ajatella, kun puhuu siitä, kuka täällä on ollut työelämässä kovin pitkään. Voi sanoa, että minä olen 35 vuotta tehnyt rakennusalan töitä ja siinä olen ollut saman tien osa-aikaisena pääluottamusmiehenä ja nähnyt, mitenkä työkokeiluun tulevat nuoret käyttäytyvät, kuinka he toimivat siellä työmaalla tai kuinka työllistettävien pitkäaikaistyöttömien, kun heitä otetaan töihin, motiivi kasvaa siellä työnteossa ja kuinka se halu löytää uusi ammatti tai vahvistaa sitä entistä ammattitaitoa on heillä tallella ja se homma menee eteenpäin. Ainut, mikä minua harmittaa kovasti, on se, että kun tässä talousarviossa

Punkt i protokollet PR 112/2016 rd

leikataan aikuiskoulutuksesta ja muusta koulutuksesta, niin tämmöiset innovaatiot ja uudet alat ja niihin hakeutumisesta nuorilla katkeavat sen opiskelupaikan mahdollisuuden myötä.

Toinen on tämä hallituksen tavoite saada se 72 prosenttia työllisyyttä: se on hyvä tavoite, ja se varmaan antaisi sitten uusia työpaikkoja, ja minä toivon, että niitä syntyisi niille nuorille, jotka hakevat töitä.

17.49 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Meillä jokaisella on varmasti jonkun verran työkokemusta avoimilta ja erilaisilta markkinoilta. Joillakin se on tuoreempaa ja joillakin se on vanhempaa, mutta se on aina rajattua, koska se on niistä omista työkokemuksista. Mutta kun työministeriössä tai TEMissä tehdään työolobarometriä, niin siinä on kysytty varsin laajalta joukolta suomalaisia, miten he kokevat oman kehittymismahdollisuutensa työpaikalla, ja esimerkiksi siitä näkyy selvästi se, että mitä suurempi työpaikka on, sitä paremmat kouluttautumisen ja uuden oppimisen mahdollisuudet useimmiten on, ja esimerkiksi teollisuudessa ne ovat paljon vähäisemmät kuin vaikkapa yksityisissä palveluissa, valtiolla ja kunnalla ne ovat paremmat kuin yksityisellä puolella näissä samoissa tehtävissä. Sitten jos katsotaan vaikkapa sosioekonomisen aseman mukaan, niin sielläkin näkyy selkeät erot, eli mitä paremmassa asemassa, mitä korkeammassa työtehtävässä on, sitä paremmat kouluttautumisen mahdollisuudet on, mutta sitten kun tullaan työntekijätasolle ja alempiin toimihenkilöihin, niin itse asiassa alle 30 prosenttia kokee, että he voivat oppia työssänsä uutta ja että heidän kouluttautumismahdollisuutensa ovat hyvät.

Minulle sanoi kerran aikanaan eräs työnantaja, joka mielestäni sanoi viisaasti, kun puhuimme kouluttautumisesta ja siitä, miksi ikääntyneitä työntekijöitä ei yleensä kouluteta, että ajatellaan, että se ikääntynyt lähtee pois, jos se koulutetaan johonkin toiseen tehtävään, mutta sitten hän mietti vähän pidemmälle, että jos hän ei panosta tuohon ikääntyneeseen työntekijään, niin luojaa paratkoon, jos se jää eikä osaa. Eli kannattaisi miettiä myös niin päin silloin, kun mietitään niitä työntekijäryhmiä, joihin kohdistuu vähemmän koulutusta, kannattaako kouluttaa työnantajan näkökulmasta vai ei, lähinnäkin siitä näkökulmasta, että jos se työntekijä jää, niin silloin hän ei ole niin hyvä ja tuottava kuin osaavampi, ja sen takia kannattaa panostaa myös näihin vähemmän koulutettuihin ryhmiin.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.